

lijke belangen
ereenigingen"*)
s naar de actie

eweging zullen
lezen. Zij weten
alling van de
he organisaties
ere arbeiders-
iken; zij weten
eenzijdige actie
lijke belangen
acht; zij zullen
g, welke Berd-
ng afwijzen.

en kosmischen
n den klassen-
wil ontdekken.
nstemming met
democratische
stische brekers
like de verhoos-
isatieverbetering
insche volk ten

onverantwoor-
en den klassen-
oedig met hem
senkampf*) be-
ent het sociale
nning getuigen.
t der arbeiders,
elijden opwekt.
s felle, ondoor-
komt, en dieper
houden, tracht
ezers soms met
arakteristieken.
oordeel wordt
en; toch maakt

iel zooveen ge-
zeker die, welke
heid", zoo lezen
dellijk met den
endum de eerste
trekking tot het

veroordeelt de
r: hij keert zich
daarvan. Maar
eekt hem ook de
materialisme te
an den klassen-

voor hem niet
stelijk, religieus
n, "twee dimen-
de verbetering
vrijdijding van de
arbeid, in de
De andere di-
wezen van den
enschelijken ar-
ardsche bestaan
ische en anthro-
vraag kan door
ociale orde, mis-
ningen opgelost
echter door so-
nt iedere poging
diepere sferen
den vrager op
bleem".

jajew verder, is
den arbeid met
n nieuwe, ver-
f men kan van
and doen, door
r zijn stoffe-
wordt, en door
n te verheffen,
heelen mensch

het ideaal van
ociale collectief,
i van het volk,
t wordt en de
waar de econo-
ogste doel is. En
e maatschappij"

B.'s meening, ge-
nigingen beteekent.
deze artikelenreeks

bekommert de mensch zich niet om de geestelijke
beteekenis van den arbeid, ook daar is de goederen-
productie „Selbstzweck", is de organisatie der
voortbrenging, der distributie en van het verbruik,
het hoogste en eenigste doel.

Die levenshouding noemt Berdjajew de burger-
lijke. Zij beduidt, zegt hij, een zich afwenden van
de onzichtbare en een uitsluitend zoeken van de
zichtbare dingen dezer wereld; zij beteekent „de
onmacht om zich boven de zoogenaamde stoffe-
lijke, d.i. de zuiver praktische, oeconomische en
egoistische belangen te verheffen", zij verdedigt
deze belangen als de hoogste waarden der men-
schelijke existentie, de eenigste, welke „reëel en
werkzaam" zijn. Daarom is, zegt hij, ook het
materialistische communisme een typisch product
van dien „burgerlijken geest".

In deze beschouwingen is veel dat ons aan-
trekt: de woorden, welke Berdjajew aan het pro-
bleem van den arbeid wijdt, wekken weerklank.

Eerst het Christendom, bekend deze denker —
en wij met hem — heeft de achting voor den ar-
beid en de werkers in de wereld gebracht, en aan
den arbeid zijn „slavenkarakter" ontnomen. En
zeer terecht oordeelt hij, dat daarom alleen het
Christendom in staat is om het probleem van de
arbeidsdiscipline op te lossen. Immers
wanneer de „geestelijke motiveering" van den
arbeid ontbreekt, zullen de arbeiders slechts door
den nood of door „militaire tucht" gedwongen kun-
nen worden. De „dienst aan de gemeenschap",
waarover de communisten zoo roemen, kan wel
een tijdlang de werkers bezielen, maar op den
duur zal dat aardsche ideaal geen bevrediging
schenken. Rusland, dat naar het woord van Gide,
het „slachtoffersysteem" — het moordende systeem,
hetwelk de menschen op allerlei wijzen dwingt
om zich tot het uiterste in te spannen — niet kan
missen, bewijst de waarheid dezer woorden. Be-
looning en straf zijn nu de belangrijkste factoren
in de bolsjewistische wereld van den arbeid: t.z.g.
„bovenpersoonlijke motief", dat luide verheerlijkt
werd, is bijna geheel verdwenen. Omdat het geloof
in de zegeningen van het bolsjewistisch régime
gaandeweg verzwakt, moet de leiding een vreed-
terreure toepassen, opdat de menschen de hen op-
gelegde taak vervullen zullen, moeten de tegen-
stellingen vergroot worden, en de begeerten ge-
prikkeld. Weer blijkt de verwachting van een auto-
matische verandering der menschelijke natuur in
de „goede richting", volkomen ijdel.

Degenen, die hun vertrouwen op zulk een „na-
tuurlijken zedelijken groei" stellen, zegt Berdja-
jew, bevinden zich in het „tooverland". De te-
leurstellingen, welke zij daar ervaren, wreken zich
geducht en worden, helaas, ook gewroken.

Slechts de „Christelijke wedergeboorte" kan den
mensch de kracht schenken om onder alle om-
standigheden zijn arbeidsplicht te doen. Maar de
getrouwheid, waarmee hij, in gehoorzaamheid
aan God, zijn werk verricht, moet door zijn broe-
ders met een voortdurende zorg voor zijn wel-
zijn beantwoord worden. Het offer, dat hij in het
geloof brengt, eischt de inspanning van allen, op-
dat zij de zeer moeilijke taak, welke hij verricht,
naar vermogen zullen verlichten. De Christelijke
strijd voor een menschevaardig bestaan, en voor
sociale gerechtigheid ontvangt mede zijn energie
uit de dankbaarheid jegens God, en de eerbied
voor de menschen, die Gods wil in hun arbeid
op aarde trachten te volbrengen.

Wie zoo het sociale vraagstuk bezielt, verwerpt
elke gedachte aan een klassenstrijd. Ook Berd-
ajew veroordeelt dien strijd ten slotte. Zijn gnos-
tische wereldbeschouwing, en zijn vrees dat een
„onchristelijk idealisme" de actie op sociaal ter-
rein verlammen zal, hebben hem tot de aanvaar-
ding van de „realiteit van den klassenstrijd"
gedreven, hebben hem zelfs bewogen om Marx
voor de „ontdekking" van dien strijd te huldigen.
Hij kan zich niets voorstellen, dat vreeselijker is,
dan een menscheid, die het geloof in de „natuur-
lijke harmonie" bezit, en wil haar daarom voort-
durend met een suggestieve beschrijving van de
woedende machten, welke deze wereld zouden ver-
scheuren, verschrikken. Hij meent, dat de „hui-
dige Christenen" hevige door dat „idealisme" aan-
getast zijn, en verkondigt daarom ook onder hen
de leer van den kosmischen krijg. We hebben in
het begin van dit artikel gezien, tot welke dwaze
consequenties zulk een geroep voert.

Berdajew verwerpt echter den klassenstrijd als
middel om een nieuwe samenleving te stichten,
veroordeelt, terecht, het vertrouwen in de deug-
delijkheid van dat middel als een zondig geloof in
den mensch, en waarschuwt dat de prediking van
den klassenstrijd slechts klassenhaat kan
voortbrengen. „De klassenstrijd, die tusschen de
klassen in onze samenleving heerscht, heeft de
zielen der menschen met nijd, haat en verbittering
vervuld".

Neen, de prediking van den klassenstrijd
verafschuwt hij. En toch voedt dikwijls het woord,
dat hij spreekt, dien strijd. Zijn boodschap van
den toekomstigen vrede, die alleen het geloof in
Christus brengen kan, wordt maar al te vaak over-

stemd door het strijdgeroep dergenen, die zijn
oordeelsaankondigingen gehoord hebben.

Den volgenden keer willen we nog eenmaal voor
zijn boekje „Christentum und Klassenkampf" aan-
dacht vragen, om dan in het bijzonder zijn mee-
ning over den klassenstrijd te bespreken.

A.

B. t. B.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Of hij ook deze gewisse belofte Gods gelooft.

Wij hadden betoogd, dat men de gemeente van
Christus niet tot zelfonderzoek mag opwekken op
deze wijze: O, mijn broeder en zuster, gij meent
wel, dat gij gelooft, maar onderzoek uzelf toch
ernstig of uw geloof wel echt is.

Ja maar, zegt men, hoe moeten wij dan aan
met het Avondmaalsformulier, dat duidelijk tot
zulk een zelfonderzoek opwekt met deze woorden:
„Ten andere onderzoekte een iegelijk zijn hart, of
hij ook deze gewisse belofte Gods gelooft", enz.

Is die opwekking niet in lijnrechten strijd met
wat gij gezegd hebt?

Het komt mij voor, dat het metterdaad niet
moeilijk is deze tegenwerping te weerleggen.

In de eerste plaats: er wordt hier heelemaal
niet gesproken van echt of niet echt gelooven.
Wanneer men dat er hier bijhaalt, dan draagt
men een probleemstelling in het formulier in, waar
het zelf niet van weet.

In de tweede plaats: het gaat hier niet over
wat men zou kunnen noemen het „geloovig-zijn";
het gaat hier over het gelooven als daad.

Heel gewoon wordt hier dus aan de gemeente
de vraag voorgelegd: „Geloofst gij nu en bij uw
gaan ten Avondmaal, dat uw zonden u om Chris-
tus' wille vergeven zijn?"

Dat is een simpele vraag.

Voor de beantwoording daarvan is waarlijk niet
noodig een onderzoek, waarbij men gebruik maakt
van — en zich toetst aan — allerlei kenmerken.

Iemand, aan wie die vraag gedaan wordt, kan,
als hij een oogenblik tot zichzelf komt, toch wel
zeggen, of hij dat gelooft ja dan neen.

Men beroept zich in zijn bestrijding van de
door ons gegeven voorstelling van zaken telkens
op wat Ursinus in zijn verklaring van den Cate-
chismus zegt bij Zondag 32.

Maar wat hij daar zegt is nooit goed te waar-
deeren als men daarbij ook niet let op wat hij
zegt bij Zondag 7, de Zondag, die opzettelijk over
het geloof handelt.

Ursinus zegt daar: „Die gelooft, weet toch
dat hij gelooft".

Dat ligt toch ook voor de hand.

Als ik op een oogenblik mij realiseer mijn hou-
ding tegenover Gods belofte, dan kan ik weten of
ik die belofte geloof ja dan neen.

En als iemand dan tegen mij zegt: „ik weet niet,
ik weet niet of ik het wel geloof"; dan antwoord ik:
dan gelooft gij niet.

En dan mag hij zóó niet ten Avondmaal gaan.

Wie tot het Avondmaal komt, moet gelooven,
metterdaad, de belofte Gods van schuldvergeving en
eeuwig leven, hem in den doop beteekend en
verzegeld.

Wanneer dus een broeder of zuster tegen mij
zou zeggen in de week van voorbereiding: „do-
miné, ik weet niet of ik het wel geloof"; dan zal ik
niet antwoorden: „onderzoek dan uzelf eens ern-
stig of gij niet hebt kenteekenen van leven, van
wedergeboorte en zóó."

Dan heb ik geen andere boodschap voor hem
of haar dan deze ééne:

„Beste broeder, dan is het bij jou niet zooals
het behoort; gij moet met dat ongeloof breken,
zoo goed als met elke andere zonde in je leven;
gij moet, dat vraagt de Heere van je, van dit
oogenblik af, op grond van Gods belofte, die niet
liegen kan, aannemen, dat God de Heere is, om
Christus' wil, de zonde heeft vergeven, je tot Zijn
kind heeft aangenomen en je het eeuwige leven
heeft geschonken".

„Of hij ook deze gewisse belofte Gods gelooft",
bedoelt dus niet een opwekking tot een moeizaam
zelfonderzoek, „of ik wel waarachtig wederge-
boren ben"; maar eenvoudig een opwekking tot
het zelfonderzoek „of ik werkelijk, kinderlijk,
metterdaad, aanvaard de belofte des Heeren; om,
als ik tot de ontdekking mocht komen, dat dat
niet zoo was, dat als zonde te zien, als zonde te
belijden en daarmee in Gods kracht te breken".

Och of wij toch leeren wilden onze gansche ver-
houding tot God meer te doen zijn een „geloofs-
relatie"; laten wij niet langer probeeren half uit
geloof, half uit bevinding te leven.

Dezer dagen zat ik bij een arme stumperd in het
ziekenhuis.

Een vrouw wier leven gebroken was, die waden
moest door een vloed van levensteed.

Geboren en opgegroeid in de Chr. Geref. kerk,

was ze door haar levensgang, door eigen schuld,
van de kerk losgeraakt.

„Vermoeid en belast".

Ik wees haar op den Heiland, die tegen alle
vermoeden en belasten zegt: „Naar Mij toe; Ik
zal u rust geven".

En wat antwoordt zij mij?

„Ik wou dat eerst zoo graag beter gevoelen".
Daar hadt ge het nu weer.

Zoo had men haar geleerd.

Eer zij zich aan Christus mocht overgeven,
moest ze eerst dit of dat gevoelen.

En nu hijgde zij naar rust en heil.

En Christus staat daar en zegt: „Komt allen
tot Mij, die vermoeid en belast zijt"; en zij durfde
niet komen omdat zij niet gevoelde, wat men haar
had geleerd, dat zij eerst gevoelen moest.

Zoo strompelt zij voort in onrust en nood en
loopt Christus voorbij; en Hij zegt: „Kom toch
bij Mij".

Waarom nu toch den armen mensch gezegd:

„eer gij u aan Christus overgeeft, moet ge zus of
zoo zijn"; in plaats van op te wekken tot het geloof
in de belofte des Evangelies en het aan den Heere
zelf over te laten, dat Hij, Hij den mensch, die
zich verlegen in 's Heilands armen werpt, zulk
een hart geve, dat daarin de zaligheden, die in
Christus zijn, kunnen binnen vloeien. Hoeveel leed is
daardoor al niet gebracht over de menschenkin-
deren, dat wij wijzer willen zijn dan de Schrift,
die van ons niet anders vraagt dan geloof in
Gods Woord en gehoorzaamheid aan Zijn bevel.

Gelooven; dat is de eenige band, die ons aan
God bindt.

Geen bevinding; geloof.

Het geloof, dat wij zondaren zijn.

Het geloof, dat er vergeving is in Christus.

Het geloof, dat God is onze God in
Christus.

Het geloof, dat God bij ons is in Christus.

Het geloof, dat alle dingen ons in Christus
moeten medewerken ten goede.

Dat geloof maakt zalig.

Alle pogen om het gevoel van zijn zonde, het
gevoel van de vergeving, het gevoel van Gods
gunst te maken tot een kenbron van zijn heil, is
een miskenning van die geheel eigenaardige relatie,
die er tusschen God en ons bestaat, die gij in twee
woorden aldus kunt omschrijven: „God spreekt
— wij gelooven".

Leven uit het geloof.

Wij spreken er veel van.

Laten wij het ook waarachtig aandurven in de
praktijk van leven en sterven.

D. v. D.

HET BOEK VAN DE WEEK

In de schaduw van Hangchow.

De vergadering van den Internationalen Zen-
dingsraad, welke ditmaal het karakter van een
Wereld-Zendingsconferentie zal dragen, en in het
najaar van 1938 te Hangchow zal worden ge-
houden, werpt haar schaduw reeds vooruit.

De christelijke wereld moet voor die vergadering
worden voorbereid. De kerk in West en Oost zij
zich van het gewicht en de uitgebreidheid der vele
vraagstukken, die op de zending betrekking heb-
ben en daar aan de orde zullen komen, diep
bewust.

Het gaat er niet slechts om, dat eenige tien- of
honderdtallen zendings-specialisten met elkander
raadplegen en over de oplossing der problemen
tot overeenstemming komen; niemand zal ont-
kennen, dat dit noodig is. Maar de zending is en
blijft de taak der kerk; de kerk moet meeleven
en meebidden, en in elk opzicht haar offeranden
brengen. Daarom is het noodig, dat zij ook van de
komende Wereld-Zendingsconferentie op de hoogte
wordt gebracht en gehouden.

Een „Ad Interim comité" neemt de noodige
voorbereidingen voor de Conferentie. En tal van
personen maken reizen en verzamelen gegevens
en schrijven boeken of brochures en pamfletten.

Onder deze reizigers en schrijvers behoort ook
Rev. William Paton.

In de zendingswereld is hij een bekende en
vooraanstaande persoonlijkheid. Hij is een van
de secretarissen van den Internationalen Zendings-
raad. Bovendien is hij een van de beide redac-
teuren van „The International Review of Mis-
sions". Tevoren was hij Zendingssecretaris van de
Student Christian Movement, en ook secretaris
van de National Christian Council of India. Ver-
schillende boeken heeft hij in den loop der jaren
gepubliceerd. Ook wordt hij als een der beste
kenners van Engelsch-Indië en van de zending
aldaar geroemd.

In het belang van de Wereld-Zendingsconferen-
tie heeft hij een reis gemaakt vanuit Amerika over
Japan, China, Engelsch-Indië en de Nabije Oost;
en het resultaat van zijne bevindingen en onder-
zoekingen heeft hij neergelegd in een boek:
„Christianity in the Eastern Con-
flicts".

Op dit boek de aandacht onzer lezers te vestigen, is de bedoeling van dit artikel.

Paton schrijft eenvoudig Engelsch, en maakt het zijn vreemde lezers dus niet moeilijk. Ook ontwikkelt hij zijn gedachten op zeer duidelijke wijze; naar hetgeen hij bedoelt te zeggen, behoeft niet te worden geraden.

Het is een hoogst belangrijk, spannend boek. Vol van allerlei mededeelingen pakt het reeds bij het begin, en ge rust niet, voordat ge het uit hebt. Wij zouden wenschen, dat tenminste onze predikanten allen dit boek lezen. Afgezien van Hangchow is het buitengewoon interessant; het licht over een zeer groot deel van de zendingswereld in, en doet iets zien van de machtige vraagstukken, waarvoor de zending is komen te staan.

Hoewel Paton ook Java bezocht heeft, zwijgt hij over hetgeen hij daar zag en vond. Dat is te betreuren; maar wij zijn het gewoon, dat ons Indië wat nonchalant door de wereldzending wordt behandeld. Laten wij echter dankbaar zijn, dat in de laatste jaren tenminste ons Indië een paar keer bezocht is geworden. Geheel verwaarlozen doet men het dus niet meer!

Zijn „Introduction” van ongeveer 6 bladzijden begint hij met de opmerking: „Dit boek berust hoofdzakelijk op de resultaten van een reis, welke ik het geluk en het voorrecht had te ondernemen gedurende den herfst, winter en lente van 1935-36”. Het hoofddoel van de reis was om te spreken met vertegenwoordigers van de Inlandsche kerken en met zendelingen in verschillende landen over hetgeen op de „world meeting of the International Missionary Council” zou ter sprake moeten komen.

Zijn boek heeft hij in twee deelen verdeeld: Things Seen, en Reflections.

In het eerste deel doet hij mededeeling van de meest belangrijke feiten in het leven van de vier groote gebieden: Japan, China, Engelsch-Indië en de Nabije Oost, alles bezien van af het standpunt van de groeiende Christelijke kerk.

In het tweede deel gaat hij op verschillende kwesties afzonderlijk in, en trekt vergelijkingen tusschen de behoeften der bezochte landen, die in menig opzicht gelijk zijn.

Zoo moet dit boek meewerken aan het slagen van de vergadering te Hangchow. Daar worden 400 afgevaardigden verwacht uit alle deelen der wereld, alzoo een derde van de deelnemers aan de groote Internationale Zendingsconferentie te Edinburg in 1910. Maar toen waren er slechts zeer weinigen van het gekleurde ras. In Jeruzalem 1928 waren er van de 250 leden der Internationale vergadering reeds meer dan 50, die als vertegenwoordigers der „Jonge kerken” konden worden beschouwd. Maar de bedoeling is, dat van de 400 leden der Conferentie in Hangchow meer dan de helft de kerken van Azië, Afrika en Latijnsch Amerika zullen vertegenwoordigen. Dat wil dus zeggen, dat de Conferentie een beslist „Oostersche” karakter zal dragen, en de gekleurde rassen het blanke ras zullen overstemmen.

Niets teekent wellicht beter de totaal veranderde toestanden in de wereld, ook in de zendingswereld, dan dit feit.

In alle vier hoofdstukken van het eerste deel: „Dingen, die ik zag”, gaat Paton volgens dezelfde methode te werk. Eerst geeft hij een beschrijving van den politieke toestand, die in Japan noch China, in Engelsch-Indië noch in de Nabije Oost, gunstig kan worden genoemd voor de zending en de zendingskerken.

Hetzelfde moet worden gezegd van den economischen toestand, die schier overal diep ellendig is, en waaronder de zending en de zendingskerken niet het minst gebukt gaan.

Dat de pseudo-religies, die dan aan de orde komen, allerminst „dood” zijn, en zelfs bijzondere opwakingen en herlevingen vertoonen, zet Paton duidelijk uiteen. De zending en de zendingskerken profiteeren dus niet van de „verwereldlijking” dezer godsdiensten; ook waar de Islam niet meer zijn gezaghebbende positie heeft, b.v. in Irak, het oude Turkije, wordt ondervonden, dat de verandering allerminst een verbetering is.

Ten slotte worden uiteenzettingen gegeven van de zending en de zendingskerken zelf, welke ook niet zoo erg rooskleurig zijn. Zoo haalt Paton uit een preek van Prof. T. C. Chao van Yenching deze woorden aan: „Maar wat is de boodschap voor de kerk en voor de Christenen ieder persoonlijk, wanneer de toekomst eerlijk en ronduit onder de oogen wordt gezien? Het kan in enkele woorden worden gezegd, ja in één woord slechts: martelaarschap!”

En aan het einde van het hoofdstuk over Indië schrijft Paton: „Dezelfde verdragenzaamheid, die den onderzoeker ertoe brengt gemakkelijk te bewonderen en direct te zeggen: och, alle religies leeren hetzelfde! wordt met een grooten haat vervuld tegen dien godsdienst, die in den Naam van zijn Heer en Meester exclusief moet zijn en totale onderwerping moet vragen, en voor Hem niet minder kan uitroepen dan dat Hij is de Heere van alles en dat in Hem alle dingen worden vervuld. „Here, in this assertion of the unshared Lordship of the Lord, is the skandalon, the stumbling-block in India”.

Dergelijke uitspraken bevat het boek er meer

dere; van een valsche synthese en van syncretisme wil Paton niet weten.

In het tweede deel: the Reflections, zet Paton in 4 hoofdstukken zijn beschouwingen uiteen, waaraan hij dan een „conclusion” van 12 bl. toevoegt.

Eerst handelt hij over „The Gospel and the new Age”. Hij keert zich hierin tegen het communisme en het ras-nationalisme, dat beide den geheelen mensch opelscht en zichzelf als vol waarde, als nieuwe religie, aandient. Maar het Evangelie eischt ook den geheelen mensch op, en biedt ook het heil aan in zichzelf. Zoo spreekt Paton over het Evangelie als a doctrine of the living God working in history; voorts als a doctrine of God made man; ten derde als a doctrine of forgiveness and saving from sin; ook als a doctrine of society, en eindelijk als a doctrine of man.

Het tweede hoofdstuk, dat handelt over „Church, Community and State” achten wij echter van de meeste beteekenis. Het is moeilijk in weinige regels den inhoud weer te geven. Paton laat de verhouding van deze drie zien als een wereldprobleem, dat echter in Azië wel bijzonder de aandacht trekt.

Midden in zijn indrukwekkend betoog vraagt de schrijver: „Is it recognized in the West how gigantic are these tasks that face the communities of Asia and Africa in which the Christian Church is set?” Wij zijn geneigd te antwoorden: de talloze moeilijkheden, waarin de staatkundige verhoudingen en maatschappelijke gesteldheden de kerk plaaiszen, zijn wij ons niet voldoende bewust, omdat wij zoowel inzake the State als the Community zoo onkundig zijn, maar uw boek, Rev. Paton, heeft onze oogen geopend, en laat ons de verwickelingen zien. Maar hoe goed doet het ons dan aan het einde van dit hoofdstuk de verklaring te lezen: „In the last resort the only weapon that the Christian Church has is its own quality of life, its purity and humility and dependence upon God, the dynamic spiritual power which He gives it”.

Deze woorden onderschrijven wij ook ten opzichte van de kerken in het Westen. Zuiverheid, ootmoed en afhankelijkheid van een kinderlijk vertrouwen op God, gepaard met een recht vroom leven en gedragen door de kracht des Heiligen Geestes, zie, als de kerk dit alles bezit, dan kan zij met kleine kracht groote dingen doen. Of liever, dan doet God groote dingen door zulk een kerk, die dreigt in de beklemmingen van den staat en de ellenden van het maatschappelijk leven te stikken.

Doch men meene niet, dat Paton een uitwendigen triomf voor de kerk aan den horizon ziet gloren! Integendeel. Want, zoo zegt hij: the ultima ratio, waarop de kerk alle eeuwen door terugvalt, is martelaarschap, en in onze dagen spreken de Christenen daarover meer dan vroeger; maar martelaarschap is getuigen; en het getuigen komt slechts op uit de diepten van een waarachtig godzalig leven.

Aan dit leven en getuigen van de kerk is het derde hoofdstuk gewijd, terwijl het vierde hoofdstuk handelt over „The Church and the social Order”.

Wij willen dit artikel niet telang maken, en slaan daarom nog ten slotte den blik in het concluderende hoofdstuk.

En dan treft reeds dadelijk de opmerking: „The trouble is not that people don't know but that they don't really care”. Inderdaad, gebrek aan kennis, hoe jammerlijk ook, beteekent niets bij onverschilligheid van de Christelijke kerk in het moederland tegenover de zendingsvraagstukken. Hoe weinig is men waarlijk over de moeilijkheden op het zendingssterrein bekommerd!

Het rustig lezen van Paton's boek helpt ons met die vraagstukken op de hoogte, en vervult ons hart met waarachtige belangstelling. Hier heeft in het bijzonder de predikant een roeping. Paton doet een hartstochtelijk beroep op zijn lezers. Hier lezen wij hem in het hart. Natuurlijk, zoo zegt hij, hebben de niet-Christelijke volken het recht te vragen, wat het Evangelie voor vrucht heeft voortgebracht in het Westen. Men weet in Azië heel goed, wat er hier in Europa gebeurt, en hoe de kerk zich gedraagt in staatkundige verdrukking en maatschappelijke ellende. En is dan de kerk hier tot een voorbeeld, dat tot navolgen roept?

Wij eindigen. Het is niet meer noodig om op te wekken dit boek van 220 bl. te koopen en te lezen; de prijs is zeer gering, n.l. f1.50, en dan is het boek nog in prachtband. God zegene de bestudeering.

J. D. W.

ZENDING EN EVANGELISATIE

De Missie en de Islam.

Tot voor kort kon men op bijna de geheele linie constateeren, dat de Missie den Islam ontweek. De Kruistochtidee heeft nog eeuwen daarna door- gewerkt. Zij liet in de Roomsche Kerk de gedachte

aan Missiewerk onder de Mohammedanen bijna niet opkomen.

Gelukkig wijzigen zich in den laatsten tijd de verhoudingen, tenminste wat de Missie betreft. Alweer is het de persoon van Paus Pius XI, die hier baanbrekend heeft gewerkt. Zijn encycliek van 8 Sept. 1928: „Rerum orientalium”, luidt een nieuwen tijd in. Met groote kracht dringt hij er op aan, dat de Missie de eeuwen verwaarloosde taak onder de volgelingen van den Profeet zal ter hand nemen.

Wat in deze encycliek het meest opvalt is de optimistische toon, die zeker te danken is aan de algemeene opleving inzake de Missie in de Roomsche Kerk, maar niet minder ook aan de totale verandering, die het „gelaat van den Islam” heeft ondergaan in de laatste jaren.

De Reform-bewegingen in de Mohammedaansche wereld, die nieuwe ideeën en aspiraties hebben doen opkomen, zetten de deuren wijd open voor alle Westersche invloeden. De Roomsche Kerk heeft daarop sterk gereageerd. Het bewustzijn is ontwaakt, dat het begint te dagen in het Oosten. Vandaar het sterke optimisme, eerste voorwaarde voor de zoo geweldig zware taak van de Missie onder de Mohammedanen.

Voorbereidend hebben in dit opzicht gewerkt, mannen als kardinaal Lavigerie en Charles de Foucauld, die allen nadruk legden op de indirecte methode, die de Missie had te volgen in Mohammedaansche landen. Zoo alleen zou men de voor- oordeelen van de islamietische bevolking kunnen wegnemen.

Die tactiek werd tot nu toe ook gevolgd. In de streken met gemengde bevolking besteedde Rome alle zorg aan de niet-Mohammedaansche bevolking, maar ze vergat daarom de Mohammedanen niet geheel. Zoo heeft toen de Missie al op enkele plaatsen in Mohammedaansche kringen vasten voet kunnen krijgen.

Het resultaat voor de Roomsche Kerk was echter niet geweldig. Het feit dat er jaren lang ook in Roomsche kringen gediscussieerd werd over de mogelijkheid van bekeering van een Mohammedaan, is een duidelijk bewijs, dat er niet veel succes was.

Maar nu met de groote omwenteling, die zich voltrekt in de Mohammedaansche wereld, hoopt Rome haar slag te kunnen slaan!

Nu zou men hebben mogen verwachten, dat Rome eigen terreinen zou hebben gekozen om daar den strijd met den Islam aan te binden. Helaas moet op enkele uitzonderingen na, het tegendeel worden geconstateerd. Hoewel er nog heele stukken van de Mohammedaansche wereld braak liggen, volgt Rome ook nu weer de oude tactiek. Juist daar waar de Protestantsche Zending werkt, komt zij en vestigt zich brutaal zelfs in de centra.

Dat is een van de groote moeilijkheden, waarmee de Gereformeerde Zending op Midden-Java heeft te kampen.

Wel zou Art. 177 dubbele Zending tegengaan, maar Rome weet wel raad. Men begon eerst indirect te werken.

Toen er nog bijna geen enkele Roomsche school op heel Java te vinden was, stichtte de Missie in Moentilan, onder den rook van Djocja een opleidingsschool voor onderwijzers. De daar opgeleide, dan Roomsche Javanen werden aangesteld op de Gouvernemensscholen. Zoo heeft Rome daar invloed gekregen.

De laatste opgaven van het Vaticaan laten ons zien, dat meer dan 80 pct. van de Roomsche Javanen van Mohammedaanschen oorsprong door de scholen bekeerd zijn. Zoo zijn reeds duizenden Javanen gedoopt. Wat onder hen sterk opvalt is de aandrang naar de seminaria, die reeds op enkele plaatsen zijn geopend.

Hier zien we de macht van de indirecte methode!

Maar naast deze methode wil de Missie nu ook andere wegen inslaan.

Reeds heeft de Paus met groote kracht aange- drongen op wetenschappelijke fundeering en uit- bouw van de Missie onder den Islam.

Bij de opening van de Wereldzendingstentoon- stelling te Rome, December 1924, sprak hij het volgende:

„Wij leven in tijden, waarin het duidelijk is, dat het heroïsme, dat onafscheidelijk moet zijn aan alle Missiewerk, toch op zichzelf nog niet voldoende is. Ervaring alleen is nog geen garantie voor succes. Als iemand wenscht de volle vrucht van zijn werk te oogsten, dan moet hij zijn licht zoeken bij de wetenschap, die hem de doeltreffendste maatregelen en meest directe wegen zal leeren. Geen enkele tak van Missie-dienst heeft deze les meer ter harte te nemen dan die onder de Mohammedanen en daarom moet er komen een Mohammedaansche Missiologie”.

Deze roep is niet nieuw. Er zijn voor Pius XI mannen met breede visie geweest, die de noodzakelijkheid van een eigen tactiek ten opzichte van den Islam hebben ingezien. Maar in den laatsten tijd beginnen deze ideeën door te werken.

De Paus heeft het ideaal juist geteekend. De Islam-zending moet zijn een man, die het volk waaronder hij werken moet, door en door kent, die vrij staat tegenover alle misvattingen en al-

gemeenhe- is, de deu- juiste waa-

De Pau- laten. Op- der Islam- enkele on- de proble- de Islam- blemen, d-

Zoo wor- centra stel- zich bezig- Missie en- is natuur- Rome in-

Versche- jaren be- tekst van- Arabisch- studenten,

Grooten- pelijke dis- lijksche g- gres beha- het gespre- gaat er ve- de studie

Nog op- de aandac- van het g- sche Missi-

Dit omv- willen bie- werk. Eer- we in de- die den V- gebed en- De idee st- die juist d- lijdensdag- de Moham-

Een and- het strev- gen te mi- bevolking- wijst, hoe- danken he- zegende i- komen.

Men den- wijze van- de omgev-

Toch is- motief, wa- is al weer- aldus aang- zullen wor- siewerk v-

Zoo ster- in de Mis- der missi- heel het - resa van- dingsveld- voor het

Klein is- tember 19- tot de or- heilige Ha- oase in A- medaansc- borgen le-

De ziel- Foucauld- geven:

„Wij m- van onzen- den het le- een vreug- Maagd en- duredend ge-

Nog is- typisch v- doet ons b- in de Ro- uit den v- overgaat.

In de w- nu ook ge- De Missie- sche were- te treden.

De Pro- werk van- Z.

Veel gege- Review of

Voor een- wetenschap-

nier 1937, F-